

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul X

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Ianuarie 1965 - N. 103

Decretul Conciliului Vatican II asupra ecumenismului

Infratirea oamenilor temelie a unei lumi mai bune

Unul din documentele aprobate de a treia sesiune a Conciliului Vatican II a fost Decretul asupra ecumenismului. Tinând seamă de finalitățile acestui Conciliu, printre care aceea de a pregăti căile unirii, printr-o mai clară formulare a punctelor de doctrină asupra cărora s'au centrat în decursul veacurilor disputele teologice dintre catolici și Bisericele despărțite de Roma, Decretul acesta devine unul din resorturile cele mai importante ale Vaticanului II și e fără îndoială cel care promite cele mai vaste dezvoltări în Biserica viitorului.

E deci o datorie, pentru toți creștinii, catolici și ne-catolici, de a-l cunoaște și de a medita asupra conținutului și dispozițiilor sale.

Decretul asupra ecumenismului se articulează în trei capitole care se ocupă de următoarele probleme: 1) principiile catolice privitoare la ecumenism, 2) realizarea lor practică, 3) Bisericile și comunitățile creștine din Răsărit și din Apus despărțite de Biserica Romei. Perspectiva cea mai lămuritoare a finalităților. Decretului o găsim în Introducerea documentului, care oferă pe de o parte panorama exactă a actualilor scisimi ale Bisericii, iar pe de altă parte exprimă profunda aspirație a tuturor Bisericilor despărțite de Roma la o reconstruire a unității creștine și ne arată eforturile făcute de aceste Biserici pentru eliminarea cauzelor de desbinare.

Două sunt ideile pe care e centrat conținutul acestui Decret: analiza teologică a situației actuale a creștinismului în lume, și consecințele acestei situații asupra acțiunii ecumenice.

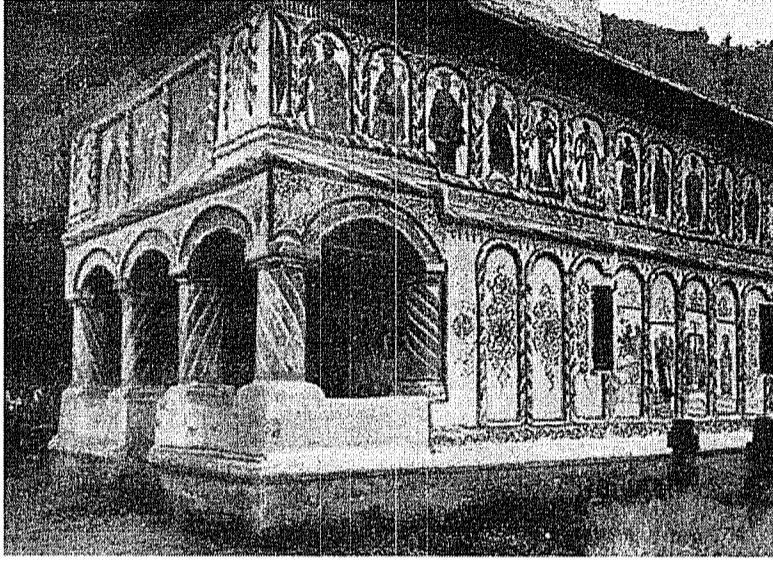
ANALIZA TEOLOGICĂ A SITUAȚIEI ECUMENICE

E delă sine înțeles că scopul acestei prime părți a documentului nu e acela de a furniza date statistice asupra diferitelor confesiuni creștine, asupra organizării și distribuției lor geografice, asupra consistenței lor numerice, ci de a elabora cu cea mai mare precizie o comparație între unitatea voită de Christos pentru Biserica întemeiată de El și starea actuală a acestei Biserici născută în unitate, după fracturile care de-a lungul veacurilor au distrus această unitate. Problemele care iau naștere din această confruntare sunt nenumărate, și fiecare dintre ele constituie în sine tema unei analize teologice. Pentru a putea face această confruntare e indispensabilă o precizare a termenilor doctrinei revelate asupra Bisericii și asupra « sfintei tăine a unității sale », cum se exprimă documentul Conciliului. Si tocmai aceasta e prima temă înfruntată de Decretul asupra ecumenismului.

Trei sunt etapele, ca să spunem așa, ale manifestării și realizării unității și fiecareia din ele îi corespunde un moment determinant în procesul de creștere și de continuare istorică a Bisericii-manifestare văzută a prezenței lui Dumnezeu printre oameni: etapa în care se rezolvă viața pământească a lui Isus; etapa după coborârea Duhului Sfânt și, în sfârșit, etapa istorică propriuzisă, în care oamenii sunt chemați să coopereze la acțiunea lui Christos.

Primul capitol al Decretului se ocupă de planul dumnezeesc în legătură cu unitatea, și de aplicarea acestui plan în timpul vieții pământești a lui Christos: Citim așadar în acest prim capitol al Decretului:

« Dragostea lui Dumnezeu față de oameni s'a manifestat în mod precis în faptul că Tatăl a trimis în lume pe Fiul său unul născut, pentru ca, făcându-se om, să regenereze întreaga omenire, prin mântuire, și s'o aducă la unitate ». « Înainte de a se

Biserica din Câmpeni

oferi pe altarul crucii ca jertfă neprihănită, El a adresat Tatălui, pentru toți credincioșii, următoarea rugăciune: « să fie toți una, așa cum tu ești în mine, o Tată, și eu sunt în tine, pentru ca lumea să creadă că tu m'ai trimis » (Ioan, 17, 21). Si a instituit în Biserica minunata Taină a Euharistiei, care exprimă, și în același timp realizează unitatea Bisericii. Invățăcelor săi El le-a dat o nouă poruncă de dragoste reciprocă și le-a făgăduit Spiritul Paraclit, care să rămâie pentru todeauna cu ei, Domn și dătător de viață ».

Ridicat apoi pe cruce și intrat în slava cerului, Domnul nostru Isus Christos a răspândit asupra lor Duhul promis, prin care a chemat și a adunat în unitatea credinței, a speranței și a dragostei poporul Noii Alianțe care e Biserica, așa cum ne învăță Apostolul: « Un singur trup și un singur Spirit, așa cum ați fost chemați și la o singură speranță, aceea a vocației voastre. Unul Domnul, una credința, un botezul » (Ef. 4, 4-5). Căci în adevăr « căți ați fost botezați întru Christos v'ați îmbrăcat cu Christos... Făcând voi toți sunteți unu în Isus Christos » (Gal. 3, 27-28).

« Spiritul Sfânt, care locuiește în credincioși și care umple și susține întreaga Biserică, realizează această minunată comuniune a credincioșilor și pe toți îi unește atât de intim cu Christos, încât devine principiul de unitate al Bisericii. Lui i se datorește diversitatea harurilor și a slujbelor, cu care El îmbogățește Biserica lui Christos aspre desăvârșirea sfinților în vederea îndeplinirii slujbei lor, spre zidirea trupului lui Christos » (Ef. 4-12).

Să vedem acum care sunt termenii « cooperării » omeniești la acțiunea lui Christos, așa cum sunt enunțați în Decret.

« Dar pentru a stabili pretutindeni pe pământ sfânta sa Biserică până la sfârșitul veacurilor, Christos a încredințat colegiului celor Doisprezece sarcina de a învăța, de a cârmui și de a sfinți. Si l'a ales dintre ei pe Petru, pe care, după mărturisirea credinței sale, a hotărât să-și zidească Biserica; lui i-a făgăduit cheile împărăției cerului și lui, după ce și-a mărturisit dragostea, i-a dat în seamă oile sale, ca să le confirme în credință și să le păstorească în desăvârșita unitate; rămânând prin însăși voința lui Christos și pentru todeauna piatra de temelie a Bisericii și păstorul sufletelor noastre ».

« Prin fidelă predicare a Evangheliei, prin administrarea Sfințelor Taine și printr-o cârmuire întemeiată pe dragoste a apostolilor și a urmașilor lor, adică a episcopilor în unire cu mai marele lor, care e succesorul lui

Petru, cu acțiunea Spiritului Sfânt, Isus vrea ca poporul său să sporească și să-și desăvârșescă comuniunea în unitate: în mărturisirea unei credințe unice, în celebrarea în comun a cultului divin, și în bună înțelegere frățească a familiei lui Dumnezeu ». « Model suprem și principiu al acestei tăine e unitatea, în Treimea persoanelor, a unui singur Tată și Fiul în Spiritul Sfânt ».

Creștinii ne-catolici sunt în comuniune, deși nu perfectă, cu Biserica catolică

Si ce se întâmplă atunci când unul sau mai multe din elementele acestea lipsesc, individual sau în comunitățile bisericesti? La întrebarea aceasta Conciliul răspunde cu un paragraf care tratează despre raporturile Bisericii catolice cu frații despărțiți, și care începe cu următoarea importantă declarație: « Acelora care se nasc astăzi în asemenea comunități (despărțite de Biserica Romei) și sunt pătrunși de credința în Christos nu li se poate reproșa păcatul despărțirii, și Biserica catolică îi îmbrățișază cu respect frățesc și cu dragoste. Ei, care cred în Christos și au primit un botez valabil, se află, de fapt, într-o anumită comuniune, deși nu perfectă, cu Biserica catolică, justificăți prin credința primită la botez, sunt încorporați lui Christos și au deci dreptul de a se chema creștini și sunt pe bună dreptate recunoscuți de fiii Bisericii catolice ca frați întru Domnul ».

Si, în altă parte, Decretul explică mai pe larg poziția aceasta a creștinilor despărțiți, a căror legătura intimă cu Biserica unică a originii creștinismului este păstrată prin botez: « Prin taina botezului, oridecâte ori el va fi dat în mod valabil, adică așa cum a fost instituit de Domnul și primit cu cuvenitele dispoziții interioare, omul e în adevăr încorporat Cristosului răstignit și glorificat, și e regenerat pentru a participa la viața dumnezeiască așa cum spune Apostolul: « Îngropați fiind împreună cu el prin botez, împreună cu el ați și înviați prin credința în lucrarea lui Dumnezeu, care l'a sculat pe el din morți » (Col. 2, 12).

« Botezul e deci legătura sacramentală de unitate existentă între toți cei care prin el au fost regenerați ». Enormă e importanța acestei afirmații conciliare în legătură cu starea de comuniune, fie chiar imperfectă, dintre catolici și ne-catolici care au primit botezul.

Este primul pas hotărâtor pe calea unei reale îmbunătățiri a raporturilor fraților despărțiți cu Roma.

Documentul vorbește apoi despre « bogățiile lăuate » de Christos Bisericii sale, și care constituie la rândul

Urmează în p. II

Infrățirea oamenilor și a popoarelor, a fost tema mesajului de Crăciun adresat lumii de Paul VI dela postul de radio al Vaticanului.

Sfântul Părinte și-a început discursul afirmând că frăția în dragoste a oamenilor este singura temelie sigură pe care se poate construi o lume mai bună.

Cândul Păstorului Suprem s'a îndreptat încă dela primele fraze la credincioșii Bisericii persecutate, subliniind ca datoria Bisericii nu e aceea de a lupta împotriva oamenilor, ci de a apăra ceea ce în oameni e sacru și inalienabil: aspirația fundamentală la Dumnezeu și dreptul de a manifesta și exterioriza această aspirație în formele impuse de cult.

« Biserica nu poate să nu-și exprime în mod public mahnirea, atunci când această aspirație naturală firii omeniești e împiedecată, sufocată, și chiar pedepsită de puterea publică și de lege Statului; care, în cazul acesta, pretind să invadeze un teren străin competenței lor ».

Evocarea recente sale călătorii în India a dat ocazie Sfântului Părinte de a intra în viul temei fundamentale a mesajului: infrățirea tuturor oamenilor.

« Barierele egoismului trebuie să cadă — a spus Papa — așa cum afirmarea intereselor particulare legitime nu trebuie să devie o piedecă în calea unei socialități raționale. Democrația, la care azi face continuu apel conviețuirea omenescă, trebuie să se deshidă în sensul unei concepții universale care să depășească limitările și piedecile din calea unei infrățiri efective. Noi știm că aceste concepții au vast răsunet în conștiința omenirii; noi suntem convinși că tineretul — mai ales el — își dă seama că acestea sunt adevăratele viitorului. Noi suntem de partea celui tineret care aspiră să facă din lume o casă a tuturor, și nu un sistem de tranșee pentru o discordie și o luptă continuă ».

« Făcând aluzie la rolul de mediatore și de călăuză morală pe care îl are Biserica, Papa a spus: « Noi am vrea să punem la dispoziția lumii patrimoniul inepuizabil și todeauna actual de învățătură divină și omenescă și de energie morală, propriu catolicismului, pentru a sprijini eforturile oamenilor cu bună voință, care se luptă să asigure pacea universală, bunăstarea comună și infrățirea tuturor oamenilor ».

Paul VI a arătat apoi care sunt piedecile și primejdiile ce amenință această infrățire a popoarelor, identificându-le în naționalism, în rașism, în militarism (atunci când nu are o funcție de apărare a păcii) și mai ales în clasism, « acest spirit de partid și facțiune, care opune ideologii, metode, interes și organizații incompatibile cu preceptele fraternității deoarece sapă prăpăstii de netrecut între diferitele categorii omeniești și fac din opoziția sistematică un principiu de viață ».

În preajma unei sărbători atât de suave, cum e Crăciunul, nu ne putem opri asupra acestor piedeci care exprimă aspectul înfricoșător și dramatic al realității istorice contemporane; totuși nu poate fi trecută sub tăcere prezența amenințătoare a acestor realități într'un mesaj ca acesta de o elementară sinceritate.

Una după alta Paul VI a analizat aceste « erori », care împiedecă realizarea unei societăți întemeiate pe solidaritate, pe dragoste, pe colaborare. Condamnând acele forme de naționalism « care desbină popoarele, ridicându-le unele împotriva altora, stabilind între ele bariere de ideologii contrastante, de psihologii închise, de interese exclusive și de ambiții autarhice sau imperialiste, Paul VI a

spus: « Acest dușman al infrățirii omeniești tinde azi să recâștige un teren pe care, după tragica experiență a ultimului război, se părea că-l pierduse ».

« Noi îi rugăm pe cărmuitorii politici, așa cum rugăm toate popoarele lumii, să vegheze, să modereze acest instinct facil de prestigiu și de emulație; ar putea fi din nou fatal ».

Trecând apoi la problema rașismului, Paul VI a condamnat această poziție ideologică, afirmând că ea « separă și opune unul altuia diferitele meamuri care compun marea familie omenescă, creind neîncredere, exclusivisme, orgolii, deosebiri și uneori chiar aspirări dăunătoare respectului reciproc și stimei care trebuie să facă din toate entitățile etnice un pașnic, frater concort de popoare. Contemplând apoi primejdiile unui militarism îndreptat nu spre o legitimă apărare a păcii universale și a siguranței diferitelor State ci spre o înarmare din ce în ce mai masivă și mai înfricoșătoare, care absoarbe energii colosale, alimentează o psihologie a forței, a violenței și a războiului și dă păcii o temelie nesigură și inumană de frică reciprocă », Papa a recomandat guvernelor să continue pe calea dezarmării și a sugerat că « cel puțin o parte din fondurile pentru înarmare să fie în viitor destinate scopurilor umanitare ».

În sfârșit, Paul VI a amintit o altă, și poate cea mai mare, piedecă: lupta de clasă; care creind o stare de permanentă tensiune între diferitele categorii sociale, și făcând din violență și din protest resortul tuturor afirmărilor și euceririlor, împie-

decă fericirea acestei societăți, care — a afirmat Sfântul Părinte — « nu e fericită de oarece nu e fraternă ».

Contrapunând acestor forțe disgregante forța Bisericii, Papa a spus: « Ascultând mesajul nostru unui se vor întreba, poate: și religia nu oare o cauză de desbinare între oameni? Religia catolică, mai ales, atât de dogmatică, atât de exigentă, nu împiedecă oare un dialog și o înțelegere spontană între oameni? »

« Oh da, a afirmat Sfântul Părinte, religia catolică, nu mai puțin decât altele, e un element de deosebire între oameni; întocmai ca limba, ca arta, ca profesunea sau cultura; dar nu constituie în sine un element de desbinare ».

E adevărat că datorita impulsului de viață nouă pe care-l aduce în lume creștinismul poate fi cauză de despărțire, de contraste, care decurg din binele adus omenirii de acesta religie; lumina strălucеște în întunec și deosebește între ele zonele spațiului omenesc. Dar creștinismul nu luptă împotriva oamenilor, ci pentru ei, întru apărarea a ceea ce e sacru și inalienabil în ei: aspirația lor la Dumnezeu ».

Sfântul Părinte și-a încheiat discursul, repetând ceea ce Biserica a proclamat în Conciliul Vatican II: o dreaptă și bine înțeleasă libertate religioasă pentru toate credințele, pentru toate confesiunile și religiile ».

Asupra ecumenismului

Urmează din p. I

lor un motiv de unitate întrucât aparțin patrimoniului comun al Bisericii, și continuă:

« De asemeni multe sfinte slujbe ale religiei creștine sunt făcute de frați despărțiți de noi; acestea, în felurile chipuri, după diferitele condiții ale fiecărei Biserici sau Comunități, pot, fără îndoială să genereze viața harului și trebuie să fie considerate drept în măsură să pregătească la cuminecarea mântuitoare. « De aceea, deși noi credem că aceste Biserici și Comunități despărțite au unele carențe, ele nu sunt cătuși de puțin lipsite de semnificație și de valoare cât privește taine mântuirii. Si în ir-adever, Spiritul lui Dumnezeu nu refuză să se servească de ele ca mijloace de mântuire, a căror virtute vine de la aceiași plenitudine de adevăr și de har care a fost încredințată Bisericii catolice ».

În ce consistă aceste « carențe » care-i deosebesc pe frații despărțiți de catolici și care fac ca primii să nu posedă în toată plenitudinea mijloacele de mântuire care se găsesc numai în Biserica catolică? În legătură cu teza aceasta Decretul asupra ecumenismului spune:

« Totuși, frații despărțiți de noi, fie că sunt considerați individual, fie că sunt comunitar întruniți în Bisericiile lor, nu se bucură de unitatea pe care Isus a voit să o dăruiască tuturor aceluia pe care el i-a regenerat și i-a vivificat pentru a forma un singur trup în vederea unei vieți noi, și care e garantată de Sfânta Scriptură și de sfânta Tradiție a Bisericii. Numai dela Biserica catolică a lui Cristos, care e mijlocul general de mântuire, se poate obține plenitudinea mijloacelor de salvare. Fiindcă noi credem că Domnul nostru Isus Cristos a încredințat numai Colegiului apostolic, a cărui căpetenie e Petru, toate bunurile Noii Alianțe, în scopul de a constitui un singur trup al lui Cristos pe pământ, în care trebuie să fie total încorporați toți cei care, într'un fel oarecare, aparțin de-a poporului lui Dumnezeu ».

SITUAȚIA BISERICILOR ORIENTALE

Al treilea capitol al Decretului asupra ecumenismului se ocupă de condițiile speciale ale celor două Biserici principale despărțite de Roma: Biserica orientală și cea din Occident, rod al Reformei.

Conciliul « recunoaște cu bucurie » valorile și bunurile posedate de aceste două mari ramuri ale creștinismului, bunuri care le vin dela « patrimoniul comun ». « Această « bucurie » recunoaștere » privește în special Bisericile orientale. Documentul subliniază că Orientul posedă Biserici patriarhale, unele dintre ele întemeiate chiar de către Apostoli, și amintește în special cultul sfinților profesat de orientali, mulți dintre care sunt sfinți ce aparțin Bisericii occidentale, și venerația orientalilor pentru Maica Domnului, a cărei dumnezeiască maternitate a fost definită dogmă de credință toamă în răsărit, în Conciliul din Efes.

Două sunt mai ales pasagiile în care Conciliul profesază recunoștința pe care Biserica catolică o datorază Orientului creștin cât privește doctrina, Liturghia și înalta spiritualitate a învățăturii religioase:

« Nu trebuie deasemeni uitat că Bisericele din răsărit posedă, încă de la întemeierea lor, o adevărată comoră, din care Biserica Occidentului a luat multe elemente ale Liturghiei, ale tradiției spirituale și ale dreptului. Așa cum nu trebuie subevaluat faptul că dogmele fundamentale ale credinței creștine asupra Sfintei Treimi și a Cuvântului lui Dumnezeu intrupat în Sfânta Fecioară Maria, au fost definite de Concilele Ecumenice ținute în Orient. Pentru a păstra această credință Bisericele acestea au suferit mult și suferă încă. În Răsărit se găsesc de asemeni și multe bogății ale acelor tradiții spirituale exprimate în primul rând de viața monastică. Acolo, încă din fericele zile ale Sfinților Părinți, a înflorit acea spiritualitate monahală, răspândită mai târziu în Occident, devenind ca să zicem așa izvorul vieții religioase occidentale.

De aceea se recomandă cu insistență catolicilor să se apropie cât mai des de aceste bogății ale Părinților răsăriteni, care îl înalță pe om la contemplarea tainelor lui Dumnezeu ».

BISERICILE DESPARTITE

OCCIDENT

Analiza începe cu o confesiune umilă a neputinței de a da un tablou

fie chiar și numai aproximativ al acestor Biserici și Comunități atât de deosebite între ele ca origină, doctrină și viață spirituală, și subliniază « diferențele considerabile » existente între aceste Biserici și Comunități, mai ales pe planul adevărului revelat.

Documentul menționează apoi mișcarea ecumenică promovată de Consiliul Mondial al Bisericii (de la Geneva), care lucrează pentru unitate:

« Gândul nostru se îndreaptă în primul rând spre creștinii care îl recunosc pe Isus Cristos ca Domn și Dumnezeu, mediator unic între om și Dumnezeu, pentru slava unui singur Dumnezeu, Tată, și Fiu și Spirit Sfânt. Noi știm desigur că există diferențe considerabile în raport cu doctrina Bisericii catolice, chiar cu privire la Cristos, Cuvântul lui Dumnezeu intrupat, și cu privire la opera de mântuire, la taina și misiunea Bisericii și la rolul Sfintei Fecioare Maria în opera mântuirii. Ne bucură totuși faptul că frații noștri despărțiți privesc la Cristos ca la izvorul și centrul comuniunii cerești. În dorința lor de a se uni cu Cristos, ei caută din ce în ce mai mult unitatea și-și mărturisesc pretutindeni credința printre popoare.

Dragostea, venerarea și aproape cultul Sfintei Scripturi îi duc pe frații noștri despărțiți la un studiu asiduu și intens al sfințelor pagini ale Evangheliei, care « este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede: a evreului mai întâi și apoi a grecului » (Rom. 1, 16).

Invocând Spiritul Sfânt, ei îl caută în Sfânta Scriptură pe Dumnezeu, ca pe unul care le vorbește de Cristos, anunțat de profeți, Cuvânt al lui Dumnezeu intrupat pentru noi. În Sfânta Scriptură ei contemplează viața lui Cristos și ceea ce dumnezeiescul Înviător a propăvăduit și a făcut pentru mântuirea oamenilor, mai ales tainele morții și învierii sale ».

Deși subliniază deosebiriile dintre catolici și protestanți chiar cu privire la acest punct, documentul insistă asupra rolului de instrument al unității avut de Sfânta Scriptură și se ocupă apoi de botez, mijloc comun de mântuire:

« Totuși, botezul, în sine, nu e decât începutul și primul pas, de oarec tinde la obținerea vieții întru Cristos. De aceea botezul e predispus pentru întregirea profesunii de credință și pentru încorporarea în instituția mântuirii, așa cum a fost voit de însuși Cristos, și, în sfârșit, pentru o perfectă participare la comuniunea euharistică ».

Comunițiile bisericești despărțite de noi, deși nu au în comun cu noi acea unitate deplină care decurge din botez, și deși noi credem că ele n-au păstrat substanța autentică și integrală a tainei euharistice, în special fiindcă sunt lipsite de sfânta taină a profeției, când în Sfânta Cină celebră mărtașă în învierea Domnului mărturisesc că în comuniunea cu Cristos e subînțeleasă viața, și sunt în așteptarea venirii sale triumfătoare. De aceea e necesar ca doctrina privitoare la Cina Domnului, celelalte Taine, cultul și însărcinările Bisericii să facă obiectul dialogului nostru cu acești frați despărțiți ».

Cu aceiași dragoste de adevăr și cu același sentiment al dreptății documentul elogiază apoi viața creștină individuală și comunitară a acestor frați despărțiți:

« Viața creștină a acestor frați este alimentată de credința în Cristos, de harul botezului și de ascultarea cuvântului lui Dumnezeu. Se manifestă apoi în rugăciunea individuală, în meditația Bibliei, în viața familiară creștină, în cultul comunității întrunite pentru a aduce laudă lui Dumnezeu. Cultul lor, de altfel, prezintă uneori multe elemente în comun cu vechea Liturghie. Credința lor în Cristos se manifestă prin slăvirea lui Dumnezeu și prin mulțămnia pentru binefacerile primite; se adaugă la toate acestea un sentiment viu al dreptății și o dragoste sinceră de aproapele. Această credință activă a însufleșit creiera atâtor instituții destinate să aline mizeria spirituală și materială, să educe tineretul, să facă mai umane condițiile de viață ale societății, să facă pretutindeni mai sigură pacea ».

Craciun cu Sfantul Francisc

Pe măsură ce ieșeam din conul de aur al văii fără nime, unde toamna, ocrotită de vântul aducător de iarnă, stăruia încă în frunzișuri intacte în care para, acum fara putere, a ultimului soare, pâlăia în lumini de incendiu, umbra muntelui care încheia valea ne înghițea în taina unei nopți fără semne, fără drumuri. Grupul nostru, la început numeros și gălăgios ca o ceată de școlari în excursie, se reduceze acum la patru stăfii taciturne, fără pași pe covorul de plante necunoscute. Unul după altul ceilalți « pelerini » — cum le plăcea să-și spună — renunțaseră la ideea de a parcurge pe jos drumul între Rieti și sanctuarul Sfântului Francisc de la Greccio, aciuindu-se pe la gospodăriile întâlnite în cale, cu gândul de a ne ajunge a doua zi din urmă, cu primul « poștal ». Si unul după altul noi, cei rămași, amușisem, copleșiți de tăcerea totală a locurilor, unde — așa părea — Dumnezeu nu dăduse încă suflare nimicului, urându-i spaimă de căprioară, sau boicot de hurez, sau chiar clipocit de apă.

Exam în totul patru: un călugăr tânăr, smolit la față ca un harap, care se lauda că știe drumul fiindcă îl arătase, în vis, Sfântul Francisc, trimițându-i drept călăuză o nemeaivăzută pasăre albă; apoi două domnișoare bătrâne, englezoaice, pripășite în Italia în zilele « Papii cel bun », și care acum băteau palmă cu palmă locurile călțate de piciorul Sfântului ce cuvânta pasărelelor și supunea foamea sălbătaciunilor cu dragostea lui nemăsurată pentru toate făpturile Domnului, care, e știut, e singura limbă în adevăr universală, pe ințeleșul omului ca și al fiarei. Si eu: un suflet desperchiat, care-și făgăduise de multă vreme un Craciun cu Sfântul Francisc — singurul sfânt poet, vă dați seama? — și cu copilul Isus: un copil Isus îmbrăcat numai și numai cu lumina harului Său, fără zorzoanele și mânușile și papuceii de aur pe care cei de la oraș obișnuiesc să i-l dăruiască născutului în iesle, drept cheazășie a mântuirii lor viitoare.

Orbecăiam prin întunerecul des ca un lăstăriș tânăr, aproape fără să ne vedem unii pe alții, fiecare din noi căutând cu sufletul, dacă nu cu mincia înrăită de îndoială, (care e semnul de blestem al timpului nostru), alba călăuză înaripată trimisă în vis tuciuiriului Fra Venenzio. Si numai bine, când eram cât pe ce să ne dăm și noi bătuți, hotărâți să așteptăm zorii într-o văgăună în care Dumnezeu știe cum intrasem, într'atâr era de adâncă și de îngustă, un murmur de rugăciuni a umplut dintr'odată văduhul, drept deasupra noastră, acolo unde, pe buza pâlincii de piatră în care ne aflam, tremura o stea cu focuri schimbătoare. Erau voci amestecate, de bărbați și de femei, dar voci fără vârstă, parcă desprinse din timpul trăirii:

Ave Maria, piena di grazia, il Signore è teo! Tu sei benedetta fra le donne e benedetto è il frutto del seno tuo, Gesù

Putea fi glasul unui inger, într'atâr era de suav, de contopit spațiului a celei nopți cristaline de iarnă.

Si înainte ca grosul procesiunii să poată relua rugăciunea de unde o lăsase să cadă în tăceri glasul « ingerului », din străfundurile nevolniciei noastre, și cu disperarea cu care cei ce stau să se înecese agăț de frânghia salvatoare, Fra Venenzio, se prinsese acum, cu toate puterile sufletului, de firul subțire al rugăciunii celor de sus, al cărei ecou se desnodă încet, încet, spre noi.

Sfânta Maria, Maica lui Dumnezeu, invocă îndurare glasul încă adolescent al călugărului. Si noi, în cor, după el:

— Roagă-te pentru noi, păcătoșii, acum și-n ceasul morții noastre, amin.

Când am intrat în sat, la Greccio, la jumătatea coastei muntelui în care Sfântul Francisc își alesese într'un timp sihăstria, era încă întunerec bezna. Stafii albe de case se alternau cu piramide svelte de braji, cu coroane rășchirate de pomi, în care beznă se învolbura, parcă și mai neagră, închipuind desimi de frunzișuri.

Mergeam, acum strânsi ciopor laolaltă, noi și salvatorii noștri, ca să ne încălzim unii pe alții. Câți să fi fost? Zece? Treizeci? Un sat întreg? La lumina felinarelor pe care salvatorii noștri le legănu în mers, deslușeam fețele celor din preajma noastră: fe-

te bătătoare de soare, brăzdate de griji și de istov, dar ciudat luminoase, neomeneste fericeite. Erau toți țărani din cătunele dimprejur. Se duceau, ca noi, să vegheze primul somn pământesc al Pruncului Isus, acolo, sus, pe munte. Si unii duceau în desagă o pasăre hrănită în silă, alții un miel nou născut, cu urechișele străpuse de ciucuri roșii de lână; alții, mai înstăriți, pânăz moale de in, pentru scutecele Domnului, și struguri păstrați cu grijă, în podul casei, și nucii mărunde de munte, și mere domnești, și portocale de aur.

Între un « Ave Maria » și altul, cimpoierii cântau colinde vechi cât munții de piatră pleșuită de milenii: poate aceleaș pe care le-a cântat Sfântul Francisc în noaptea în care, adunându-și laolaltă prietenii și ucenicii, a vrut să le poveștească nașterea Domnului, servindu-se de niște păpuși plămuite, cum spune legenda, de însăși mâna sa, din argilă frământată cu lacrimi.

Când am intrat în peștera unde într-o noapte de Craciun, acum aproape opt sute de ani, Sfântul Francisc a închipuit joel acesta sfânt, care dealungul veacurilor avea să devie una din datinele cele mai populare ale creștinismului, se citea Evanghelia Nașterii Domnului. Călugării franciscani, care au în grijă peștera, au păstrat-o așa cum a lăsat-o Sfântul: fără podoabe și străluciri deșarte, cufundată în taina umbrelor ei dulci din care se desprind abia desușite în pâlăirea, veselă a unui foc, personagiile acestei prime forme de « mister » figurat: Maica Sfântă, plecată ca un lujer toropit de soare

pe somnul pruncului Isus, Iosif dulgherul, un bou și un asin încălzind cu suflarea lor pe Regele Regilor, Si, natural în carne și oase, păstorii veniți să i se închine și să-l dăruiască din prinosul darului de la El primit.

Când am ieșit în gerul de afară se luminase de-abinelea. Albastră de depărtare, valea reatină se adâncea ca o poală între genunchiul rotund de păduri al muntelui nostru și muntele vecin.

La gura peșterii l'am întâlnit din nou pe Fra Venenzio: dăruia peleriniilor, care acum se pregăteau să coboare în valea durerilor lor de toate zilele, figurine cioplite cu briceagul într'un lemn alb, încă umed de sevă. Erau personagiile evanghelice ale Nașterii Domnului, distribuite după dragostea pe care făuritorul lor o purta fiecăruia dintre ele: într'o desagă, pe jos, cele două dobitoace; în buzunarul sutanei, Sfântul Iosif; subț rasă, de partea inimii, Sfânta Fecioară și pruncul Isus. Pe care, înainte de a-l pune în palma întinsă a dăruitului, îl înfășa cu grijă, ca să-i țină de cald, într'o frunză de ederă care-i ținea loc și de scutec, și de cămășuță.

Un abur alb de căldură omenească stăruia la intrarea peșterii sfinte, și murmurul obosit al litaniilor dinăuntru era acoperit de cântecul proaspăt al noilor sosiți, de lamentația ascuțită a cimpoierilor ce încercau să țină isonul, de chemarea vânzătorilor de lumânări și de turtă dulce cu scena Nașterii Domnului zugrăvită cu zahăr.

Y. R.

CONCILIUL ECUMENIC VATICAN II

A patra și ultima sesiune a Conciliului Ecumenic Vatican II va începe în 14 Septembrie. Anunțul a fost dat ieri, printr'un comunicat oficial, după ce a fost comunicat de Sfântul Părinte cardinalului Secretar de Stat Amleto Cicognani în cursul unei audiențe.

Stirea aceasta pune capăt svonurilor răspândite în ultimul timp, după care Vaticanul II ar fi trebuit să se oprească la cele discutate în cele trei sesiuni de până acum, și aceasta datorită unei pretinse opoziții a « curentului progresist » al episcopatului catolic, contrar reluării desbaterilor asupra « libertății religiei », o tema care a dat loc la discuții care au făcut necesară intervenția Sfântului Părinte.

Comunicatul, redactat în limba latină, precizează de asemenea că Vaticanul II se va termina cu viitoarea sesiune. Hotărârea aceasta era de altfel cunoscută, de oarec însuși Sfântul Părinte declarase, în discursul de închidere a sesiunii a treia și în cuvântarea adresată Colegiului cardinalilor și prelaților romani în preziua Craciunului, că sesiunea a patra va fi și cea din urmă.

Svonurile asupra definitivei intruperi a Conciliului ar fi fost alimentate de faptul că, contrar procedurii obișnuite de a anunța în discursul de închidere a unei sesiuni data deschiderii sesiunii succesive, Sfântul Părinte n'a precizat la încheierea sesiunii a treia data inaugurării acestei ultime întruniri a Conciliului. Absurditatea acestor svonuri, care circulă într'o lume totdeauna gata să semene în mase neîncredere și ostilitate față de acest Conciliu ce vrea să pună bazele unui nou dialog între Biserica și lumea contemporană considerată de marxism « teritoriul » sau « de misiune », e evidentă. Si nu se înțelege cum asemenea svonuri au putut găsi și puținul credit pe care l'au găsit în opinia publică, din moment ce Paul VI anunțase, în discursul sau din 21 Noembrie, o a patra și ultimă sesiune a Conciliului. În așteptarea reluării desbaterilor asupra temelor care încă n'au fost examinate, comisiile competente procedează la re-elaborarea schemelor destinate ultimei sesiuni.

Întrunirile din 30 și 31 Decembrie 1964 Consiliul de Președință și Comisia de coordonare a Conciliului au examinat stadiul actual al lucrărilor de re-elaborare a schemelor care vor fi propuse pentru discuție în ultima sesiune.

În ziua de 6 Ianuarie credincioșii care umpleau dombl din Milano, unde se celebra Liturghia serală, au fost martorii unui eveniment excepțional: cu aprobarea Sfântului Părinte și conform normelor stabilite de Conciliul Ecumenic Vatican II, arhiepiscopul Mons. Colombo a celebrat ritul în limba italiană, și nu în limba latină.

În aceiași zi și la Gubbio Sfânta Liturghie a fost celebrată în limba italiană. Ritul sacru a fost oficiat la biserică instituitului « Figlie di Maria Ausiliatrice ».

gioase, asupra Bisericii în lumea contemporană, asupra activității misionare a Bisericii și asupra vieții și misiunii preoților.

Se integrează în cadrul activităților ecumenice ale Bisericii o scrisoare din 9 Decembrie 1964 adresată de Sfântul Părinte Patriarhilor Bisericii catolice și ortodoxe din țările arabe.

Textul documentului, care a fost publicat de *Observatorul Roman*, evocă pelerinajul pontifical la Locurile Sfinte și recenta călătorie a Papii în India cu ocazia Congresului Euharistic internațional.

Sfântul Părinte amintește scurta sa escală la Beirut, în drum spre India.

Serisoarea este un îndemn la o viață conformă postulatelor Bisericii de dragoste și de înfrățire a oamenilor, pentru clerul care păstorește în « țara aleasă de Dumnezeu între toate celelalte ».

După ce amintește în treacăt momentele grele pe care le-au traversat raporturile dintre creștinii și musulmanii în trecut, Sfântul Părinte scrie: « Trecurul trebuie să servească la construirea viitorului, evitând vechile greșeli ».

« E necesar — continuă Papa — ca depășite antagonismele sterile, să ne angajăm total în efortul imens de construire a unei lumi mai drepte, mai pașnice, mai fraterne ».

Serisoarea se încheie cu menționarea tuturor sectoarelor vieții sociale arabe în care intervenția și ajutorul organizațiilor religioase creștine devin urgente și indispensabile.

Documentul — comentază cotidienele din Roma — confirmă interesul Sfântului Scaun pentru problemele concrete ale lumii arabe, și este o încercare de contrabalansare a situației determinate în lumea arabă după recenta luare de poziție a Bisericii în legătură cu problema evreiască.

În ziua de 6 Ianuarie credincioșii care umpleau dombl din Milano, unde se celebra Liturghia serală, au fost martorii unui eveniment excepțional: cu aprobarea Sfântului Părinte și conform normelor stabilite de Conciliul Ecumenic Vatican II, arhiepiscopul Mons. Colombo a celebrat ritul în limba italiană, și nu în limba latină.

În aceiași zi și la Gubbio Sfânta Liturghie a fost celebrată în limba italiană. Ritul sacru a fost oficiat la biserică instituitului « Figlie di Maria Ausiliatrice ».

Noiile dispoziții ale Conciliului Ecumenic asupra Liturghiei vor intra oficial în vigoare în 7 Martie.